

Avizul Secretariatului Senatului
Ep. 15.3.2020

109.9.03.2020

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea Legii
nr.287/2009 privind Codul Civil, republicată**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr.287/2009 privind Codul Civil, republicată (b575 din 17.12.2019), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/596/4.12.2019 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D119 din 5.02.2020

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea Legii nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, intervențiile legislative fiind argumentate în Expunerea de motive prin faptul că „finalitatea urmărită de prezentul proiect de lege este de a pune în aplicare recomandările ONU realizate prin intermediul Comitetelor CEDAW și Committee on the Rights of the Child și anume modificarea legislației în vederea eliminării excepției de la vârsta matrimonială de 18 ani, pentru încheierea unei căsătorii. Astfel, nu vor mai fi permise căsătoriile la vârsta de 16 ani, în baza unui aviz medical, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă.”.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că soluția legislativă preconizată, prin care se elimină posibilitatea minorului de a dobândi capacitatea deplină de exercițiu prin căsătorie, ar trebui să se coreleze cu dispozițiile art.40 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare referitoare la capacitatea de exercițiu anticipată, potrivit căruia ***„Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați și părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, și avizul consiliului de familie.”*** Semnalăm că în sfera noțiunii de „motive temeinice” pot fi și cele legate de intenția unui minor, care a împlinit vârsta de 16 ani, de a se căsători.

3. Din redactarea **Expunerii de motive** nu reiese ca soluțiile preconizate să fi fost precedate de o temeinică fundamentare, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne, așa cum prevede art.6 alin.(1) teza a doua din Legea nr.24/2000.

De asemenea, semnalăm că Expunerea de motive nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare, prevăzută la art.31 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, neprezentând în mod sistematizat și clar motivul emiterii actului normativ, în special, insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, principiile de bază și finalitatea reglementării propuse, cu evidențierea elementelor noi. În plus, nu există referiri la impactul socioeconomic și nici la consultările derulate în vederea elaborării prezentei propuneri.

4. Pentru un spor de rigoare normativă, este necesară reformularea **titlului** și a părții introductive a **articolului unic**, astfel:

„Lege pentru modificarea Legii nr.287/2009 privind Codul civil”;

„Articol unic. - Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.505 din 15 iulie 2011, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:”.

5. La **articolul unic pct.2, 3, 4 și 5**, având în vedere faptul că se preconizează abrogarea alin.(2), (3), (4) și (5) ale aceluiași articol, art.272, pentru un spor de rigoare normativă, aceste dispoziții vor fi comasate într-un singur punct, **pct.2**, care va avea următoarea redactare:

„2. Alineatele (2), (3), (4) și (5) ale articolului 272 se abrogă.”

Drept urmare, celelalte părți dispozitive vor fi renumerotate în mod corespunzător.

Pentru aceleași considerente, părțile dispozitive ale actualelor **pct.14** și **15** se vor comasa într-un singur punct, cu următoarea redactare:

„Alineatele (1) și (3) ale articolului 303 se abrogă.”

6. Pentru o exprimare specifică stilului normativ, partea dispozitivă a actualului **pct.6**, care va deveni **pct.3** ca urmare a însușirii propunerii formulate *supra*, va fi reformulată, astfel:

„3. Alineatul (3) al articolului 280 se abrogă.”

După acest model se vor reformula părțile dispozitive în toate celelalte cazuri similare.

7. La actualul **pct.9**, pentru evitarea paralelismului legislativ, este necesară corelarea soluției legislative preconizate pentru **art.294 alin.(1)**, potrivit căruia „(1) *Căsătoria încheiată de minori este lovită de nulitate absolută*”, cu soluția legislativă preconizată la actualul **pct.8** pentru **art.293 alin.(1)**, potrivit căruia „(1) *Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art.271, 272 alin.(1), 273, 274, 276 și art.278 alin.(1).*”

Menționăm că, potrivit dispozițiilor **art.272 alin.(1)** la care se face trimitere, „*Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.*”

8. Semnalăm că, potrivit prevederilor **art.47 alin.(5)** din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, articolele sunt prevăzute cu **denumiri marginale**, nu cu titluri.

Totodată, având în vedere faptul că la actualele **pct.17** și **18** se intervine asupra aceluiași articol, recomandăm comasarea acestora într-un singur punct, cu următoarea redactare:

„Articolul 417 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Recunoașterea de către părintele minor

Art.417. - Părintele minor îl poate recunoaște singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoașterii.»”.

9. Semnalăm că soluția legislativă din finalul textului, intitulată „*Dispoziții finale*”, este improprie stilului normativ, fiind insuficient de clară, afectând predictibilitatea normei, deoarece nu sunt precizate în mod expres dispozițiile vizate de expresia „*orice prevedere contrară*”.

De asemenea, precizăm că evenimentele legislative care pot interveni după intrarea în vigoare a unui act normativ, pe durata existenței acestuia, sunt prevăzute de art.58 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Menționăm că sintagma „*se consideră nescrise*” nu este reglementată ca fiind un eveniment legislativ. Semnalăm că în Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările clauza reputată nescrisă este o instituție juridică nouă în materia cauzelor de ineficacitate a actului juridic civil, fiind prevăzută de art.19 alin.(3), art.218 alin.(3), art.1009, art.1255, art.1826, art.2384 alin.(2) și art.2396 alin.(3). Este vorba despre o **sanctiune civilă** distinctă față de celelalte cauze de ineficacitate, cum ar fi rezoluțiunea, rezilierea, inopozabilitatea sau inexistența, dar și de nulitate, cu care are, totuși, anumite trăsături comune. Dincolo de aceste asemănări cu instituția nulității, **ea constituie, de fapt, o sancțiune specifică, cu un regim juridic aparte**, ce nu o poate identifica nici cu nulitatea absolută sau relativă, nici cu nulitatea totală sau parțială, și cu atât mai puțin cu vreun eveniment legislativ prevăzut de Legea nr.24/2000.

Totodată, fiind în prezența unui proiect de act modificator, potrivit prevederilor art.62 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile de modificare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Ca urmare, soluția legislativă ar fi trebuit să facă obiectul unui articol distinct, marcat ca **art.II**. În ipoteza însușirii prezentei observații, actualul articol unic trebuie marcat ca **art.I**.

dr. Dragoș ILIÈSCU

București

Nr. 153/5.03.2020.

L. nr. 287/2009

M. Of. nr. 511/24 iul. 2009

Lege privind Codul civil

(v. D.I.C.C.J. nr. 4/2013 - M. Of. nr. 226/19 apr. 2013 (art. 396 - 404); D.I.C.C.J. nr. 1/2014 - M. Of. nr. 283/17 apr. 2014; D.I.C.C.J. nr. 2/2014 - M. Of. nr. 411/3 iun. 2014; Decizia I.C.C.J. nr. 12/2015 - M. Of. nr. 678/7 sep. 2015 (art. 1279 alin. (3) teza I și art. 1669 alin. (1))

1 republicare cu renumerotare

M. Of. nr. 505/15 iul. 2011

Lege privind Codul civil

2 modificări prin

L. nr. 60/2012

M. Of. nr. 255/17 apr. 2012

modifică art. 658

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

3 rectificare

M. Of. nr. 246/29 apr. 2013

rectifică art. 297 alin. (2) teza a doua

RECTIFICARE

4 modificări prin

L. nr. 138/2014

M. Of. nr. 753/16 oct. 2014

modifică art. 1112, art. 2445 alin. (1), art. 2504 alin. (1)

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe

5 modificări prin

O.U.G. nr. 1/2016

M. Of. nr. 85/4 feb. 2016

modifică art. 2445 alin. (1)

Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe

aprobată cu modificări și completări prin L. nr. 17/2017

M. Of. nr. 196/21 mar. 2017

6 modificări prin

L. nr. 17/2017

M. Of. nr. 196/21 mar. 2017

modifică art. 2445 alin. (1)

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe

7 admisă excepție de neconst. prin

D.C.C. nr. 534/2018

M. Of. nr. 842/3 oct. 2018

art. 277 alin. (2) și (4) sunt constituționale în măsura în care permit acordarea dreptului de ședere pe teritoriul statului român, în condițiile stipulate de dreptul european, soților- cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și/sau cetățeni ai statelor terțe - din căsătoriile dintre persoane de același sex, încheiate sau contractate într-un stat membru al Uniunii Europene

Decizia nr. 534 din 18 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 277 alin. (2) și (4) din Codul civil